

Katoliški nadškof Quigley pravi, da izstradan človek ima pravico krasti.

Naročnina:

Amerika \$1.50 celo leto, 75c polletta.
Evropa \$2.00 celo leto, \$1 polletta.

Subscription Rates:

United States and Canada, \$1.50
a year, 75c half a year. Foreign
countries \$2 a year, \$1 half a year.

LIST ZA INTERESE
DELAWSKEGA LJUDSTVA.

THIS PAPER IS DEVOTED
TO THE INTERESTS OF THE
WORKING CLASS.

Štev. 25 (No. 25)

Kaj je storiti delavcu, ki je brez dela, kruha in strehe?

William C. Taft: **Bog ve..**

Urednik lista "Montana News":

Naj gre v ubožnico ali pa v --- ječo.
Katoliški nadškof Quigley:

Pravico ima vzeti (ukrasti) kar potrebuje.

W. A. Newing, metodistovski duhovnik:
Ako ni mogel odgovoriti Taft, kako naj jaz, ubogi duhovnik, odgovorim. Jaz pravim z njim, da "bog ve".

NAŠ ODGOVOR:

Delavec, ki je brez dela in v pomanjkanju, naj se zdrži z vsemi delavci, ki so v istem položaju, in vzame v svojo posest tvornice, premogokope, mašine ter sploh vsa sredstva za proizvajanje. Ta sredstva naj potem operirajo delavci sami in posedujejo ves produkt. Na ta način ne bo več krize, brezposelnosti, stradanja in zmizovanja.

Vi delaveci gradite palače in jecete. Bogati postopadi stamujejo v prvih, a v zadnje potisnejo vas. — Mother Jones.

Država New York zre deficita \$4,000,000. Zvezina blagajna pa are 100 milijonov dolarjev deficit. Zares: to je dežela prospireti!

Nek brezposel je nedavno čital v kapitalistični časopisu nekaj o "bivši krizi". Vraga! je vskliknil, — naša tvornica je pa se vedno zapeta...

Tukaj je alternativa modernega medenega delavca: Dokler imas delo, delaj, da se ugonobiš; ko pa nimas dela, stradaj na smrt! Tako hoče kapitalizem.

Kaj pomenja prestopno leto? Za nas pomenja toliko, da bodo socializem to prestopno leto storil korak naprej, kakoršnega še ni v nobenem prešnjem letu.

"Ako bi jaz bil delavec in videl svoje otroke v pomanjkanju in bedi, mislite, da ne bi del tudi jaz socialist? Bil bi! Bil bil!" — Rev. W. M. Ryan, St. Leo's Church, Denver, Colo.

Ako bi delaveci posedovali manjše, ki so sredstva za proizvajanje živiljskih potrebščin, bi noben dan nedelavci parositov, živečih v luksurijskih, niti bi ne bilo toliko "trampov", ki od mesta do mesta hcejo dela.

Kajne, beseda "svoboda" nam more biti uganjka, ko vidimo na tisoč svobodnih Američanov, katero se pehajo, da vlojijo saj enega — bossa. Dokler bodo letali okrog tvornic in iskali bosove, ne bomo še dolgo svobodni.

Ne pozabi povestati svojemu unijekemu tovaršeu, ki glasuje za republikansko stranko, da je zvezino nadodisje proglašilo bojkot **kriminalnim**, a obenem dalo pravico vašemu delodajalcu, da sme **odslovi** unijekemu delavcu!

Dober unijek delavec ne bo nikoli glasoval za kapitalistične stranke, temveč za socialistične delavce. Čvrsta strokovna organizacija je torej vedno dobra podlaga za socialistizem. Sodružite skrbite, da pridebiti čim več delavcev k svojim unijam.

Kako se veseli naši militarični vođe — vođe organizirane tolpe za klanje! — ko se tako rapično množijo vrste armade in mornarice. Veseli se, ko ubogi brezposelnici mladeniči hite pod orožje, namesto da bi doma stradali in prezevali. Koliko teh mladeničev bi se oprijelo puške in bajonet, ako bi ne bilo teh bednih dñi? Ej, premeteni so naši carji, premeteni! Če lepa beseda ne privabi zadost kandidatov za bojšče-moršče, pa hajd! pripeljimo krizo, a rezultat iste, pomanjkanje in beda, izvrši kar je treba. Tirani imajo sicer ovinko do svetih štvet, načrtajo jih vseeno.

Od blizo in daleč

NADŠKOF QUIGLEY IN PRIVATNA LASTNINA.

Izstradan človek naj vzame kar rabi, pravi nadškof.

"Kaj je storiti delavcu, ki je brez dela, kruha in strehe?"

S tem vprašanjem je stopil pred katoliškega nadškofa Quigleya v Chicago predlagaju podeljek reporter "Chicago Daily Socialist".

"Vzame naj kar more zadostiti njegovim potrebam" odgovoril je nadškof.

Nadškof Quigley je stopil k svojemu tajniku in mu veljal poslati knjigo "Compendium of Moral Theology" (Odlomki iz moralne teologije), kjer je spisan rimsko-katoliški filozof Aloysius Sabeti. Iz te knjige na 299 strani, 2. poglavje, člen 1. je čital nadškof slednje:

"Izjemna tativna. Navadnemu beraču ni dovoljeno jemati potrebnih stvari, kajti na tačin se lahko rušišva družba. V slučaju skrajne potrebe pa stoji vrednost življenja nad vsem. Ce je človek skrajno potreben sredstev za življenje, tedaj ima pravico si ste prilastiti, kjer jih dobri. Potrebščine vsake vrste postanejo lastnike, kjer je v sili, kajti vrednost človeškega življenja se ne da primerjati z nobeno drugo stvarjo. V skrajni potrebi pa je človek, kajti je v smrtni nevarnosti ali v nevarnosti, da izgubi kjer ud svojega telesa in ako si ima nakupati smrtno bolezzen. V takih slučajih delavec ni samo opravljen, da upotrebi lastno silo, tamveč ima pravico vzeti, kar mu zadostuje, du se reši."

Nadškof je rekel nadškof, da nakupičeno bogastvo je "trust" in da lastnik bogastva bi ne smel razpolagati z njim po svoji volji, temveč ozirati bi se moral tudi na ljudstvo. (Zakaj se pa nadškof Quigley, ki poseduje več milijonov dolarjev, krasne palače in vrtovne itd. ne ozira?)

"To je praktičen neuk socialistični, ali ni res?" odvrnil je reporter.

"Socializem — so lepe sanje (?) in nemogoč v človeštvo," dejal je nadškof.

GOLDFIELD, NEV., NI "OPEN CAMP".

Kapitalistični listi širok Amerike poročajo, da je rudarska našelina Goldfield v Nevadi, — zmena po nedavnem štrajku in Rooseveltovih kozakih — zdaj "open camp" t. j. odprt kraj tudi za nemške delave. Nadškof poročajo, da je lokalna organizacija Western Federation of Miners v Goldfieldu poražena v zadnjem štrajku.

To je velikanski kapitalistični bluff! Organizacija Western Federation of Miners ni poražena in bodo prej tudi vse dovolila, kakor "open camp."

BRUTALNA OBSODEBA.

Sodišče v Philadelphiji, Pa., je minoli teden obsojilo štiri Italijane, kteri so vodili zadajo proti brezposelnih in se moraliboriti proti brutalni sili kozakopohišev. Italijani so obdolženi "zrute, hujškanju in naravljenu morje" (!). Obsojeni so: Dominic Donell na pet let, Jos. Troi, dve leti ječe; Michael Costello, 18 mesecev in Francoise Tisicchio na eno leto ječe.

(Koliko so pa doobili policiji, ki so strejrali in težko ranili tri delavce?????)

BREZPOSELNI POZIVAVO ZVEZNO VLADO ZA DELO.

Dvatisoč brezposelnih delavev v Baltimore, N.J., je v tem mesnu shodu dne 24. feb., sprejelo rezolucijo, s ktero se poziva zvezina vseh delavcev na prisotje na pomeč brezposelnim. Delaveci hočejo, da zvezina vlada podeli državam brezobrestno posojilo vsej svet, ktere se naj rabijo za grajenje cest, mostov, kanalov in drugih javnih naprav, kjer bi brezposelni dobili zaslužek.

VESELICA HRVATSKIH SO-DRUGOV.

Rdeča barva in — "kozaki".

Nasi sodruzi pri "Hrvatskem Radničkem Političkem i Prosvjetnem Društvu" v Chiengu so imeli minolo soboto veselico v korist brezposelnih delavcev. Veselica se je vršila v malih dvoranah Fr. Mladiča in je dobro vspela. Slašno vreme je včer zadrlalo marsikterga, da je ostal doma, vendar je bila vyležebla priljivo dobra. Sporedne točke so zanimale vaskaragi, sploh zabava je nula dovolj užitka.

Veselico so obiskali naravnudi policiji. Chikaška policija se že nekaj časa posebno zanimala za socialistike. Skoraj je ni socialistične veselice, shoda ali sestanka, kamor se ne bi vkladel kak plavuskinjež v delal zgago. Tako je bilo tudi pri tej veselic. Že ob osimi urah zvečer je prišel eden osmigradec v prodajal zjala. Tega večerja je nekaj strašno peklo. Kaj? Oh, rdeča barva! Dvorna je bila namreč dekorirana z rdečimi zastavami in velikimi demonstrativnimi rdečimi napisi. Policija sicer ni razumela hrvatskega, toda po rdeči barvi je sodil, da morejo oni napisiti biti nekajgroznega. Okrog polnoči se pa se pripodi celo jata policejiev in detektivov v dvorano in eden menda kolovodja — je zahteval, da se morajo odstraniti rdeči zastave. Sodruži so ugovarjali in norce brili iz policejev, češ, kako še hudo delavcev pa ima na sebi jedzili poleg avtomobilov in več oseb je bilo ranjenih. Sah se je resil smrti z zvijačo: peljal se je namreč v zapetem vozlu daleč zad na svojim avtomobilom, kjer je bil pružen. Bomba je pridelala v "St. Louis Labor", kjer nam je dospel zadnjo soboto, pa o tem pisce vse drugače. Ta delavski list piše:

"Poročilo, da je v New Orleansu delo za 10.000 mož, je lažljivo. Nam poroča naš narodnički od del, kateri je dobro informiran o ondostenih delavščinah položaju, da v New Orleansu ni absolutno nobene prilike dobiti dela. Business in splošni delavški položaj sta tam slabši, kakor v večini drugih ameriških mest."

KONFERENCA MAYORJEV V PRID BREZPOSLECEV.

V Columbusu, O., je bila 28. feb. konferenca mayorjev iz štirinajstih mest države Ohio. Majorji so konferirali v prid brezposelnim delavev in se posvetovali, kako omestiši brezposelnost sij začasno. Izvolili so komite s petimi člani, kateri imata v sporazumu z državno legistaturo storiti hitre korake, da se odpre kakšno delo.

KAPITALISTIČNI UMORI.

V Sabinas, Coahnila, Meksiku, je v rovu štev. 3, Cia Barbo prenogokopa 28. m. m. eksplodiral plin. Rezultat: dvesto premogarjev je živilih pokopanih. 12 ur pozneje ni bilo še nobenega na površju. Sodi se, da je minogotek siromakov zapadlo smrtni.

Cujejo kako brezposelni in lažni delaveci sedaj pojavijo. "My Country, This is The ..." Kajne, kolika slast je opevati "domovino" — ce te nič ne tiše v zaledu!

Pravijo, da so Zedinjene države republike, vlada ljudstva. Portugalska je pa monarhistična država, kjer nima ljudstvo niti namenje pravice vtipkati se v svojo vlado. Zdaj pa pride naš dienji Roosevelt v brzjavji na ljudske stroške portugalskega kralja! Obzajujem, da Vaš kraljevski oče in brat itd. O tempora, o mores!

Neka sestrelana in zmešana teva je umorila duhovnika v Denverju, Col. Vsled temu dogodku se zdaj razburja celo Amerika. Ko bi ta morilice zastriali svojo ženo in otroke ter nazadnje še sam požr strup, kakor se je to dogodilo v tisočih slučajih odkar trajala gospodarska kriza, ne zmeniši bi se za to živu duša. Ker je pa namesto sebe umoril drugega delavca in še celo duhovnika, je po ogenj v strehi. Malo manj kratkovidnosti in malo več razmišljanja o "finem" sistemu, ki rodil morilce vseh vrst, bi ne skodilo tem razburljivcem.

Nek kapitalistični list je objavil naslednje poročilo:

"Apel to Reason" poroča v svoji zadnjini steklički, da pripravlja Washingtonska vlada nov attentat na sovodenje. Torej se pozivajo zvezna vlada in naši delavci na prisotje na pomeč brezposelnim. Senator Penrose je 13. feb. predložil "bill", ki se glasi, da se zvezinememata stvari. Slednje je v tem mesnu shodu dne 28. feb. predložil "bill", ki se glasi, da se zvezinememata stvari. In če se dokazuje ktemeru časopisu, spadajočemu v drugi počit razred, da se je pregrebil proti temu stvaru, zavrnemo ga. In če se dokazuje, da se je pregrebil proti temu stvaru, zavrnemo ga.

Nek kapitalistični list je objavil naslednje poročilo:

"V Pino's, Calif., je eksplodiral smodnik v ondotni smodniščici. Ubihit je samo osemindvajset.

Ubihit je torej samo osemindvajset! Osemindvajset samo! Osemindvajset — ubogih delavev! Ne osemindvajset mož, ne človeški bitij — samo 28 delavev! Saj razumejte! Ako bl. Anton Jelovčan nam od tem poroča:

Pričetek z delom.

— V Pittsburghu, Pa., je zapovedoval American Sheet & Tin Plate Co. s svojimi štirimi tvornicami 250 delavev iz dobi delo.

Delo se je pričelo tudi v Wheeling, W. Va., v tovarnah Belmont in Benwood, ki sta last

UNIFORMANI CESTNI ROPAR.

V naših velikih mestih imamo dvoje vrste cestnih roparjev: naši roparji so krinko na obrazu in — ropar v uniformi s svitlimi gumbi in srebrno zvezdo na prsi.

Sodobno v Brooklynu, N. Y., je ravnokor spoznalo polica polica George Dawkinsa krivim veletavčevim in cestnega ropa. Obsodba se ni izrečena. Proti njemu sta pričela tudi dve roparji, kiča sta poticajno — pomagala okrasni blagajnici v eni prodajalni in roparji v drugi.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

V Teheranu, glavnem mestu Perzije, je zadnji petek popoldne padla bomba tik avtomobila, v katerem se navadno vozi řidi. Ubiti so bili trije stražniki, ki so jih vozili poleg avtomobila v večih.

Stranka.

Klubom na znanje.

Vsi oni klub Jugoslov. Soc. Zv., kateri se niso mazanili časa ne prostora, keraj in kje imajo svoje redne seje, so naprošeni, da to storijo v najkratšem času. Načinjanjo naj to osrednjemu tajniku v Chicago.

John Petrič, osr. tajnik.

Klub štev. 11.

Zavedni slovenski delavci v Cumberlandu Camp No. 2, Wyo., ustavljajo so nov socialistični klub "Zmaga." Začasni uradniki so izvoljeni sledenji sodruži: Joe Tackin, predsednik, Anton Hudar, podpred.: Anton Jelovčan, tajnik; Jure Jakljevič, blagajnik; Andrej Fortuna, zapisnikar; Franek Medveješek in Ignac Bozovičar, organizatorja. Nadzornovalni odbor: Bartol Eržen, Mike Potocnik, John Barec. Klub ima 17 članov. Prihodnja redna seja se vsi: 29. marec v hiši štev. 12 (bank house).

Klub je pristopil k Jugoslovenski Socialistični Zvezzi kot štev. 11 — Dobrodošli sodruži!

Gibanje v Milwaukee, Wis.

Sodr. Frank Bačun v Milwaukee, Wis., nam naznaja, da ondani sodruži ustavljajo nov slovenski socialistični klub, kjer se bodo pridružili Jugoslovenski Socialistični Zvezzi.

Petindvajsetletica Karl Marksove smrti sedemintridesetletnica pariške Komune.

Slovenski socialistični klub "Proletarka" v Chicago skupni koncert in zabavni večer — kakor smo že poročali — v spomin petindvajsetletnice Karl Marksove smrti v soboto dne 14. marca t. l. Ker pa je ta mesec (21. marca) tudi obletnica pariške Komune, sklenili so so drugi obenem obhajati tudi ta spominski dan 14. marca.

Zabava se vrši v malih dvoranih sod. Franz Mladči. Spored koncerta objavljamo v prihodnji številki "Proletarka."

PRIDOBIVAJMO IDEJI NEŽNE DUŠE.

Edmondo de Amicis

Albert, desetletni deček, se je igral v očetoviči s ťoi. Med tem pa ko je ta pozorno žal Garofalo spis "O socialističnih umotah", je prešla dečka povedat:

"Zunaj čaka ta in ta: ali ga naj postim naprej?"

"Grom in peklo!" sresel se je oče in vstal.

"Sedaj po petih mesecih ječe! — Tačaj naj vstopi!"

Druško začasni besede, pet mesecov ječe", se je premhaligrati, stekl v klob u ob in tod gledal z nemirnima očakoma na dur. Pojem ječe mu ni šel v glavo, ne da bi mislil na zločin.

In zelo se je začudil, ko je videl očete hitečega prav srčne objeti posetnika. Ta je bil tako le peti trideset let star, bledega in energičnega obrazca, enostavnega počasjanja, revno, ali čisto občen.

Gost in gostitelj sta se podala k oknu, ki je bilo odpeto, in sta razpredela živaben razgovor, ki se je včasih zdel kot samo eno edino vprašanje, včasih kot neprerenjen val odgovorov. Ko je deček med govorom slisal, da so očetovega prijatelja gnali stijke karabinari skozi vas vkljenjenega, kot takrat onega povsod znane zločine, katerega je viden gnati iz sošne. Proleane...

ga dvora, izpremenilo se je njegovo edenčno naglo v takole izraziti strah, da je to tudi obiskovalec opazil.

Tudi oče je to opazil, ki je odšel nato po paket časopisov, vzel ga iz omare in ga podal prijatelju, rekoč:

"Vse kar sem ti hotel povedati je natisneno v teh listih, katerih sem zbral in shranil za te. Poglej jih in uvidi, kako smo za čas tvoje odštonosti na te spominjali. Tu je izrazen, ne le moč, ampak tudi vseh ostalih zločinov."

Gost je vzel časopise, sedeł k oknu in začel čitati. Gostitelj ga je pustil samega in se vrnil k dečku, pričakovanjo od njega vprašanje, katero mu je bral v očeh.

Deček je go reš na tistem vprašaju:

"Kaj je pregrasil . . . ta gospod?"

"Pregrasil . . . obsojen je bil na pet mesecov ječe," odgovoril je oče smehljajoč.

Deček je postal osupljen in en trenotek zbgelan, in vprašal je bojivo znova:

"Kdo na je?"

"Na to vprašanje ti vrem že lažje odgovoriti," dejal je oče in privil sinka k sebi; bojim se le,

da me ne boš razumel. Pazno torej poslušaj:

Najprevo moraš vedeti, da živi v vsaki deželi gotovo število ljudij, imed katerih so mnogi zelo njeni in nadarjeni, ki so prepričani, da obstoji sredstvo, s katerim bi se dalo preprečiti veliko bolj in nepravčnosti, ki thaci ljudstvo. To sredstvo je: Damask, družba, v kateri je življenje posameznika boj proti vsem, naj se pretvori takši, da bodo vse delali naravnost v njeni prospahi, in tako, da bo ona podelitev vse z enako mero; da bi se niso več ne delalo le za nekoliko posameznikov, s katerih usode bi bili drugi izbrani in od njih ovisni. Ta družba naj se tako preuredi, da ne bo več ene ministrske ljudstva, ki se muči in trudi, ki je revno, in da ne bo onih brezdeljivih lačnih, in zmanjševajočih nasprotnikov nekoliko tisočem takih, ki nicesar ne delajo in vendar žive v obilje!

"Ali si ne razumel? Torej vsi oni, ki zahtevajo in se tradijo, da bi prišeli dan, ko bodo vsi ljudje delovali splošno in skupno za splošni in svoj lastni blagor tak, da ne bude moral drug drugemu krasiti krabiču iz ust, in da ne bude drug drugemu sovražil ter se drug drugega bojal — ampak nasprotov, da bodo vsi delenje dobrobiti plemenitega življenja, prav tako kakor so otroci ene rodbine enako jubljeni in varovani. Vsi ti, ki se za urešenje tega tradijo, imenujete se pa socialisti.

In kaj delajo ti socialisti? Z vsemi svojimi močmi se tradijo ponavljata, da je takši in drugi — kakor smo že poročali — v spomin petindvajsetletnice Karl Marksove smrti v soboto dne 14. marca t. l. Ker pa je ta mesec (21. marca) tudi obletnica pariške Komune, sklenili so so drugi obenem obhajati tudi ta spominski dan 14. marca.

Zabava se vrši v malih dvoranih sod. Franz Mladči. Spored koncerta objavljamo v prihodnji številki "Proletarka."

Fine Smodke, vedno sveže pivo, izborno vino in fino žganje se dobijo v staro kraj.

Sodr. J. Kaiser, Dalzell, Ill., posila naročnino in 10€ listu v podporo:

Waukegan, Ill., pristno klerikalno trdujjava, se tudi že mesec Rojak John Gantar nam od tam piše:

"Dragi rojaki! Tu vam pošiljam \$1.50 za priljubljeni mi list "Proletarek." V Waukeganu smo je veliko Slovencev, a večinoma češki. Upam pa, da tudi pri nas kmalu izide sošce svobode in da bude sposobl maršalceri rojaki, kdo se tisti zasevajoči, ki zasevajo kri in moči iz naših suhih kosti. Pošlite mi list takoj in če je mogoče tudi več zadnjih števil, ker bi jih rad čital. Želim vam obilo vsebine. Pozdrav.

John Gantar.

Razredna zavednost bo vznikla na celih četrtih tudi v Minnesota. Zahvaljuj se za to inemo sod. Frank Hittner. Minoli teden je ta vrlj sodnog zopet pridobil 20 novih načinikov na "Proletarca."

Minoli teden je peterburško vojno sodišče odsodilo generala Stoeßela in branitelja Port Arthur na smrt, začeno pa priporočilo, da se ga pomilosti v desetletno ječo. General Fock je dobil le ukor, generala Smirnow in Reiss sta pa pomilovana.

Tako je končala slava Stoeßela. Ko se je trdujjava predala Japonecem, je marsikdo vsele lažnijih oficijelnih ruskih brzojavčastil in hvalil napadale in branitelje trdujave. Nemški cesar je odlikoval Stoeßela in Nagia. Slovensko kapitalistično časopisje, ki vidi v vsakem klaveni generalu in bojazlivem junaku, že tako general slučajno brani kapitalistične interese ruskih kapitalistov, je v dolgih člankih položil "junaskom" generala Stoeßela. Slava je bila kratka.

Rusko revolucionarno časopisje je temi strahotepetem potegnilo krinko raz obraz. Ruska vojna uprava je bila primorana uvesti stroge preiskave mesto navidezne. Ta preiskava je pa pokazala jasno kot boli dan, da so bili Stoeßel in njegovi generali vse kraljevski generali vseh kraljevskih položajev "junaskom" generalu Stoeßelu. Slava je bila kratka.

Rusko revolucionarno časopisje je temi strahotepetem potegnilo krinko raz obraz. Ruska vojna uprava je bila primorana uvesti stroge preiskave mesto navidezne. Ta preiskava je pa pokazala jasno kot boli dan, da so bili Stoeßel in njegovi generali vse kraljevski generali vseh kraljevskih položajev "junaskom" generalu Stoeßelu. Slava je bila kratka.

Deček se je zamislil: zdaj je poglepel na očeta, zdaj na moža, izpuščenega iz ječe — če par tremtuk je pa vprašal:

"Zakaj so ga torej . . . zaprili?"

"Ker vse to, kar sem ti povedal misli in govoril," odgovoril mu je oče.

"In . . . mogli bi torej tudi te te zaprili, ko ravnotako govorili?"

"Tudi." "Ali zakaj so le njega zaprili?"

"Zato, ker govoril o vseh teh stvarih glasnejše in odkritejše, njeni se je odkritosrečenji in manji sebenci, zeli si urešenje dobrega strastnejše in je srečnejši in visokomiselnnejši nego sem jaš."

Deček je z očetom ustni opazoval črtočega gosta in ni nje več vprašal:

"Ne boj se ga!" govoril je tih obre. "Ko je gest prišel, opazil je, da se ga bojijo kot roparja, to moraš poravnati — pojdi ga vprašati kako mu kaj gre!"

Deček se je počasi približal k osvobojenemu gostu, zini ni bese, ali videti je bilo kot bi mu ponujal svojo svetlo-vlaso glavco, maj jo pogledi.

Ako primerjamo nazadovanje v produkciji z nazadovanjem v minolem letu, tedaj zaključujemo, da je letos ogromno. Isto velja tudi za promet na železničnah.

Gost je pogledal na dečka in na očeta, odložil časopis, razumel vsemu in se nasmehnil. Njegova

smela misel, ki ni upadala niti za trenotek med zadovi in želete, niti pri učinkovanju rok v železo, niti v drugi podobni nevarnosti, bila je premagana z dečkovim činom.

V duhu si je predstavljal novo generacijo, poklicano z globokim pretresom duše, ki bo bojevala za stvar, njeni tako sveto. Trenotek je gledal veselo na njega, vzel v roki svetločrno glavico dečkovo in jo poljubil . . . in se in se . . .

Ko se je deček zopet vrnil k očetu je z začetkom pokazoval svoje čelo, ki je bilo še vlažno.

"Ne briši!" govoril mu je oče, to je krstna voda."

Agitatoričen del.

PROLETAREC

gično sledi omejevanje produkcije na najnižjo stopinjo. Temu bi moral slediti znižanje cen za blago, seveda tudi za živeč.

Ali človek mora pred vsem jesti in stanovati. Cena živeča in stanovanja ni padla. Če se zuža blaga, se znižajo tudi plače.

Kar delavec zaslubi gre za živeč, za nakup drugega blaga pa ne ostane nič.

Ako tele stane en groš, ga delavec kupiti ne more če ga nimá.

Kako lepo bi bilo, ko bi pojmlj vsek delavec, da njegova sedanja plača je le majhnejši del onega kar v resnici zaslubi. Ves ostali njegov produkt počne kapitalist, ki ne producira nenesar drugega kakor nizverigo ali pa sploh nič. Berna plavica, dva ali tri dolari na dan, — kur komaj zadostuje za cigar bogatega postopca — je povprečno le deseti del vrednosti delavčnega proizvoda. Kedaj se boste, tovariši moji, spomnili, da bote to dodobra pojmljili in šli na delo za — svoj produkt.

Mohor Mladči, 617 So. Center ave., Chicago, Illinois. On je v zvezi z g. Sakserjem v New Yorku in pošilja denar točno, varno in zanesljivo v staro kraj.

Ako potajete v staro kraj ali želite koga svojih sorodnikov ali prijateljev vzeći v Ameriko, potem istočasno kupite vozni listek pri Mohor Mladči. On prekrbi dobro in hitro vožnjo po najnižjih cenah.

Mohor Mladči, 617 So. Center ave., Chicago, Ill.

KAKO PRIDE VAŠ DENAR NAJVARNIJE V STARI KRAJ?

Če ga pošlete po Mohor Mladči, 617 So. Center ave., Chicago, Illinois. On je v zvezi z g. Sakserjem v New Yorku in pošilja denar točno, varno in zanesljivo v staro kraj.

Ako potajete v staro kraj ali želite koga svojih sorodnikov ali prijateljev vzeći v Ameriko, potem istočasno kupite vozni listek pri Mohor Mladči. On prekrbi dobro in hitro vožnjo po najnižjih cenah.

Mohor Mladči, 617 So. Center ave., Chicago, Ill.

FINE SMODKE,

vedno sveže pivo, izborno

vino in fino žganje se dobijo v staro kraj.

GOSTILNI

J. J. Vodak & Sons

683 Loomis St.,
CHICAGO, ILLINOIS

Valentin Potisek

GOSTILNIČAR

1235-1st St., La Salle, Ill.

Toči vse, gostilni podrejene pijače in se priporoča rojakom za obilen obisk. Postrežba točna in solidna.

580 SOUTH CENTER AVE.
CHICAGO

Največja slavjanska tvrdka bander, zastav, društvenih kap, prekoramic, regalij in drugih stvari za društva.

Pišite v slovenskem jeziku po moj 80 strani v pravem 80 strani velikem cencu, kterež je pa zavestno.

THE STEINER ACADEMY OF ENGLISH,

Slov. Dept. P. 669 Loomis Str., Chicago, Ill.

NIHILIST.

Povest iz ruske revolucije.

Spisal V. T. J. Zavoro Feodurov.

(Nadalevanje.)

V njiju očeh ni bilo solz, ona sta bila ponosna, ker gresta skupaj v smrt za domovino, kakor da bi bila prepričana, da se porodi iz njiju krvi genij, svoboda ruskega naroda. Hoteli so jima zavezati oči, a stregala sta robeve razoči in dvignila glave, da vidita cevi, ki jim pošljajo smrtonosno srce.

Trideset kazakov nameri puške. Na prostrani ravni, kjer je bila zbrana velikanska množica ljudi, vladala je taka tišina, da se je moglo čuti utripanje srca radi bolesti in žalosti. A nad vsem je plaval triumfalni Bobrikov pogled.

Stari Grušev vsklikne:

"Merite v psi!"

Nate objame svojega sina, ki dvigne roko in zaklječe Bobrikova:

"Iz najine krvi rodil se bo osvetnik, ki bo razdrži verige tvoje tiranstva!"

Krepku in navdušeno je zaklical te besede mladenič, tako krepko, da so se dvignite upognjene glave, in da je nebroj oči pogledalo v mučenika, prepričani, da jih donese njiju smrt — svobodo.

Trobenta zadoni . . .

Trideset pušk poči — a dvoje plemnitih sre prenega biti . . .

A v tistem trenotku se je zdelo Bobrikovu, da ene tajen glas:

"Tiran! Tvoja hči je pretrpe na tvoje pregrabe kazen . . . umrla je v trenutku, ko si ti dal znamenje, da puške končajo tvoje kravno delo!"

To je pripovedoval Goldberg svetu deci in dostavil:

"Sedaj veš, zakaj sem postal nihilist!"

Sin je molčal, a čutil je, da je krv, ker ni razumel greha današnje mladine, ki gleda skozi ročno steklo, to kar prima zlo in nezadovoljstvo.

Če se je poslovil od sina, a oba sta v duši mislila isto:

"Iz tvoje krvi, nedolžni trpin, rodil se bo genij — svoboda Eu-skega naroda!"

V.

Ko se preko bulvara zavije v ulico sv. Gotharda, vidi se visoka palača genevske vlade; mimo nje pot skozi vrt na obrežje.

Po ti poti je šel Goldberg in sedel v mal čolnju; mornar pa je odvel pot proti otoku sv. Jakoba.

Davno je že zasle solnce, ko je barka mirno plavala po jezeru; čelo se je samo udarjanje vsesel.

Uro se je že vozil, ko obstoji člon v malem pristanišču; Goldberg iščopi in gre mimo cerkev skozi drevozd v malo hišo. Tu je bilo shajališče nihilistskega odbora; sredbi soje bil črn oder a na njem dve slike pokriti z gos. tim, črnim pajčolom.

Samo ena luč je razsvetljevala, ki je bila vsa črno prevlečena, a na zidu so bili znaki smerti.

Ura je bila polnoči.

Visok človek, ogrjen v črno plašč in s črno krimko na lelu, vstane, udari z malim kladivom po mizi — znak, da se po povzrovanje prične. On začne govoriti:

"Ko smo se zakleli, da poklicemo na pomoč smrt v vločniških trenotkih svojega dela, vedeni smo, da je ona naš najboljši prijatelj! Gobariji nase domovine pozivljajo nas zezet v boji! Jaz jih kličem: smrt!"

To reči potegne raz sliki pajčolan.

Bila sta sliki Plevjeja in Bobrikova.

Tedaj vstane drugi in reče:

"Grobarji, pozdravljam vajak sira smrti!"

Tedaj nadaljuje prvi:

"Bobrikov in Pleva sta obsojeni smrt zato, ker sta tirala druge v smrt. Obsodili so ju sinovi osvetne. Prijatelji, povejte, kako naj pedata!"

Dvigne se mal človek in reče:

"Guverner Finke je nezavarovan in on umre labko na karkrščenski način; a minister police je vedno zastrašen, zato moramo uporabiti skrajna sredstva, da desežemo svoj namen! Jaz mislim, da naj bomba brez resi vprašanje o Plevjevem smrti."

Vsi so odobravali govornika in priznavali, da navadno orožje ne more dosegči uspeha, zato so obsegli Plevje na smrt z bombo. Sedaj se je pričela volitev, kdo izvede atentat na Plevjeja a kdo na Bobrikova. Za sodnika nad Plevjevimi življenjem žeber: Anjuje, Goldberga, Lasinskega, Raznovskega in Vithofera. A nad Bobrikovim očeta in sina Sumanova Richard Suman je bil profesor v Helsingforsu na vsečilščini, ki je bilo radji nemirov zaprto;

ko so pa preganjali dijake, zavzel se je zanje profesor Suman. Minister šolstva, ki je enil njegove sposobnosti, mu je svetoval, naj ne nasprotuje vladu. A Šuman ni prenehral. Njegov sin Fedor ga je pregovoril, da je stopil v občenje z revolucionare in napisal je v pariskem časopisu "Figaro" članek: „Reformne ruskega društva.“ V članiku je pozivil reformacijo ruske vlade na svobodni osnovi. Danasna vlada je zastrelila. Svet gre naprej v hči kulture in zahteva popolno zakonsko zvestobo in celo spolno nedotaknjeno pred možitvijo — mož na se priznava pravica in izvanzakonsko občevanje ne lep red ženitvijo, ampak celo po ženitvi. Kar je za ženo: zločin, to je za moža: pravica, da več slavno dejanje, o katerem se dolgo in široko pripoveduje in katero se na sploh odobri. Moževa nezvestoba v zakonu se obsoja vse mirnejše in hladnejšega ženina.

Kapitalistična družba ne sodi tako zakon morda slučajno, mavec je moralna priti k temu zakonu, katerga se tudi resila ne bo. Ako se ženi porodi otrok, pride v rodbino bitje, ki se mora hraniti, vzgojevati, živiti, oblikati, ki skratka manjša privatno moževno lastništvo. Zakonska otrka mora rediti mož, nezakonskega pa ne. Enoženstvo (monogamija) in zasebno lastništvo sta torej ozko zloženja, enoženstvo ima naravnost za naloge vzgajati otroke nespornejšega zakonskega vira z določenim očetom. Le zakonski otroci prevzamejo očetovo premoženje kot dediči, nezakonski pa so izključeni. Zasebno lastništvo in enoženstvo sta torej temeljna kanca kapitalistične družbe, provzročata pa dvojno moralko, pri kateri je žena potlačvana. In žena je bila potlačvana vse stoletja, odkar je vladala zasebno lastništvo in enoženstvo sta temeljna kanca kapitalistične družbe, nikoli pa ne njeni temelj.

Zgoraj navedeno je dejalo:

"Ako dobis soproga pri zakonski ne-

zvestobi morež jo na mestu ubiti.

Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

za!" To pravo sicer ni danes več v veljavu, ali nazori na katerih je "pravo" temeljito, so se danes veljavni in iz njih priznaja dvojna današnja moralna. Če pa priznana sama opravičenost tega počnja, da je pripozna ta red za vse no veljavni, potem ima mož naj boljšo garancijo, da ostane za sebitno lastništvo, zajamčeno z enoženstvom, nedotaknjeno. Nekaj rimskih pravnikov je dejalo: "Ako dobis soproga pri zakonski ne-zvestobi morež jo na mestu ubiti. Ako pa dobis soproga tebe, da si ji neveste, ne sme na te sebiti s prstom. Taka bodi pravi-

<p